

LOS HIJOS DE LA MONTAÑA DE PLATA (SØLVBJERGETS BØRN)

Af Anne Sofie Scherrebeck

Cerro Rico, ”Det rige bjerg” ligger ved byen Potosí i Bolivia. Bjerget fik sit navn, da spanierne i 1545 opdagede de enorme mængder af sølv (**plata**), som bjerget indeholder. De begyndte straks at anlægge miner (**minas**) og udvinde sølvet. Det blev begyndelsen til det spanske mineeventyr, som gjorde Spanien umådeligt rig. Det siges, at med den mængde af sølv, der blev udvundet af Cerro Rico, kan man anlægge en bro tværs over Atlanterhavet fra Bolivia til Spanien. Ved foden af bjerget opstod byen Potosí, som blev den største og mest magtfulde by i Amerika på den tid. Millioner af mennesker – indianere og importerede slaver fra Afrika – døde i minerne under horrible arbejdsforhold.

Efter at Bolivia i 1825 løsrev sig fra Spanien og blev selvstændigt, fortsatte minedriften med at være en vigtig indtægtskilde. Man udvandt sølv, tin (**estaño**) og zink (**zinc**) i minerne. Desværre var det meget få mennesker der blev rige, mens dem der knoklede i minerne tjente meget lidt. De døde ofte tidligt af det hårde arbejde, enten på grund af ulykker (**accidentes**) eller på grund af den frygtede sygdom silikose, også kaldet stenlunger. Silikose er en dødelig sygdom der kan opstå i lungerne, når man indånder støv af kiselpartikler i minerne.

Minearbejderne (**los mineros**) har tradition for at være godt organiseret politisk, og i 1952 spillede de en væsentlig rolle i den nationale revolution, hvor den militære præsident Hugo Ballivián blev væltet og den venstreorienterede Víctor Paz Estenssoro indsat i stedet. Med Paz Estenssoro blev der gennemført omfattende reformer i landet til gavn for de fattigste. Blandt andet blev minedriften nationaliseret, så det var staten der ejede minerne. Idéen var, at det var staten og minearbejderne der skulle tjene pengene på minedriften, og ikke nogle få private ejere. Desværre var minerne på det tidspunkt så brugte – og udstyret til minedrift så slidt – at der ikke var mange penge at hente i nationaliseringen af minerne.

I begyndelsen af 1980’erne var der en alvorlig økonomisk krise i Bolivia. Inflationen var tårnhøj, og landet var ved at falde fra hinanden. Samtidig faldt priserne på tin på verdensplan, sådan at minedriften var meget lidt rentabel. I et forsøg på at kontrollere den økonomiske krise fyrede staten i 1985 27.000 minearbejdere, og de statsdrevne miner blev lukket. Siden da er minedriften dog alligevel fortsat, men på meget primitiv vis. Småbitte sammenslutninger – helt ned til 10 personer – lejer retten til at grave i bjerget. Sammenslutningerne har ingen økonomisk kapital til at investere med, og derfor ingen mulighed for at tænke langsigtet eller til at investere i sikkerheden i minerne. Derfor er sikkerheden i bund, og mange dør, når de ustabile minegange falder sammen. Man anslår, at der dør cirka 20 personer om måneden af ulykker i minen og af ulykker i og uden for minegangene, og alt i alt er arbejdsforholdene ikke meget bedre end de var i kolonitiden.

Minearbejderne er godt klar over at sikkerheden i minerne er dårlig, men som systemet er lige nu med de små sammenslutninger, har de ikke megen mulighed for at lave om på det. I stedet ofrer de alkohol, cigaretter og kokablade til El Tío, som er den gud – eller dæmon – der hersker i minerne. Det gælder om at være gode venner med El Tío for at undgå ulykker.

I filmen vil du få et indtryk af, hvordan livet i og omkring minerne i Cerro Rico er. Du vil se minerne og arbejdsudstyret, se billeder fra byen Potosí, som i dag er langt fra sin gamle storhedstid. Du vil også se de silikosesyge på hospitalerne og kvinderne der arbejder uden for minerne (de såkaldte **palliris**).